

ЗАБРУДНЕННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ НА УКРАЇНІ

Решетніков В. С., студент групи ПУА 6/1

Науковий керівник – Мельник І.О., канд. екон. наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

На сьогодні в Україні проблема смітників – одна з найважливіших і найактуальніших серед проблем забруднення навколишнього середовища. Ця проблема настільки нагальна не тільки в Україні, а й у всьому світі, що навіть з'явився такий вислів "відходи беруть нас за горло".

У кожному людському помешканні утворюється величезна кількість непотрібних матеріалів та виробів, починаючи від старих газет та журналів, порожніх консервних банок, пляшок, харчових відходів, обгортки та упаковок, закінчуючи битим посудом, зношеним одягом та поламаною побутовою чи офісною технікою. Кожного дня ми змушені стикатися з відходами: вдома, на вулиці, біля торгових точок. Всюди нас оточують папірці, обгортки з пластика, скло, целофан і т. ін.

Головна проблема полягає навіть не в тому, що українці багато смітять, забруднюючи навколишню середовище, а в тому, що в країні дуже недосконала система поводження з відходами. Саме тому Україна входить до числа країн з найбільш високими абсолютними обсягами утворення та накопичення відходів.

У той час, коли в європейських країнах, в середньому, переробці підлягають 50-60% побутових відходів, у нас ці показники не перевищують 4-5%. Справа в тому, що в розвинених країнах світу давно працює система роздільного збору та переробки відходів, коли сортують не тільки скляну і пластикову тару, як це роблять в Україні, а й папір, відходи від їжі, поліетилен тощо. Однак, українцям до цього ще далеко, бо не кожен може впорядкувати навіть щось одне, наприклад, ту ж саму тару [1].

Розвинені країни Європи вже давно навчилися не тільки отримувати з відходів енергію (в Україні існує тільки один такий завод), а й заробляти на смітті. Тому експерти відзначають, що в Україні вкрай необхідно створювати інфраструктуру з роздільного збору, сортування та утилізації твердих побутових відходів.

Згідно з останніми даними екологів, Україна лідирує в Європі за кількістю відходів. Показники утворення й нагромадження відходів в Україні свідчать про загрозливу екологічну ситуацію в державі. За даними Міністерства екології та природних ресурсів України в нашій державі нагромаджено близько 35-36 млрд. тонн відходів, 7% території, а це більш як 50 тис. т/км² заваленні сміттям. З цих 35 млрд. тонн близько 2,6 млрд. тонн є високотоксичними відходами. Варто відзначити, що площа звалищ в нашій країні перевищує площу природних заповідників (7% проти 4,5%). Щороку в країні створюється 12 тисяч незаконних сміттєзвалищ, оскільки полігонів для сміття недостатньо. Більшість існуючих полігонів уже вичерпали свій ресурс, а сміттеві звалища стали фактором антропогенного навантаження на навколишнє середовище. На кожного Українця зараз приходиться більш як 750 тонн відходів. Щорічно «ми утворюємо» від 670 до 770 млн. тонн, або 15-17 тонн відходів на душу населення. За даними міністерства охорони навколишнього середовища, щорічно в Україні загальний обсяг побутових відходів збільшується на близько 50 млн. м³, а промислових - на 175 млн. м³. В Україні кількість побутових відходів не дуже відстає від середньоєвропейського і становить близько 38-40 млн. м³ щорічно (або

близько 10 млн. тонн). Загальна ж маса твердих відходів у країні сягає 1 млрд. тонн щорічно. За своїм складом українські ТПВ відповідають категорії перехідних країн [2].

Питомі показники утворення побутових відходів в Україні в середньому складають 220-250 кг/рік на душу населення, а у великих містах досягають 330- 380 кг/рік відповідно, причому ці обсяги зростають в останні роки на 20% в рік, тоді як середній європеець виробляє на рік близько 400 кг побутових відходів. Для порівняння: у Бельгії, Великобританії та Німеччині ця цифра сягає 340-380 кг/рік, в Австрії та Фінляндії – близько 600 кг, проте у цих країнах майже усі ТПВ переробляються.

За питомими величинами утворення відходів Україна знаходиться в середній ланці європейських країн. Її показники в розрахунку на одну людину становлять 9,9 т/люд./рік. Більш високі цифри фіксуються за даними Євростату у таких країнах як Болгарія, Фінляндія, Естонія, Росія, Румунія. Останнє зумовлено масштабною гірничовидобувною діяльністю у цих країнах. Ці дані свідчать, що Україна не є лідером у генеруванні відходів. Правда, не слід забувати, що у вітчизняних статистичних показниках не враховуються дані про те, скільки відходів ми нелегально викидаємо на стихійні звалища.

Одним з лідерів переробки сміття є Швеція. Тут переробляють 99% усіх відходів країни. За допомогою вторинної сировини опалюють будинки, забезпечують їх електроенергією. А було б у них більше сміття – були б краще забезпечені власні енергетичні потреби. Таку проблему у Швеції вирішили імпортом сміття з інших країн [3].

Загалом в Україні нараховується 6,5 тисячі законних і близько 35 тисяч незаконних сміттєзвалищ, загальною площею 7% території, а це можна прирівняти до площі цілої Данії. І з кожним роком ситуація погіршується. На сьогодні в країні є лише 4 сміттєспалювальних заводи, але працює лише один. Україна значно відстає у вирішенні даного питання не тільки від розвинутих країн, а й від своїх сусідів.

Існує безліч варіантів вирішення проблеми із сміттям на Україні, а саме: попереднє сортування, санітарне засипання землею, спалювання, біотермічне компостування, низькотемпературний піроліз, високотемпературний піроліз. Проте єдиним безпечним шляхом утилізації твердих побутових відходів є мінімізація утворення сміття та його спрямування на «друге життя». Майже всі компоненти ТПВ можуть бути використані повторно (перероблені).

Список використаних джерел

1. Андрейцев В.І. Екологія і законодавство України: У 2 кн. - К.: Юрінком Інтер, 1997.
2. Бровдій В.М., Гаца О.О. Екологічні проблеми України (проблеми ноогеніки). - К.: НПУ, 2000.
3. Штарке, Використання промислових і побутових відходів пластмас, //Пер. з німець., к.х.н. В. В. Михайлова, Л-д, Хімія, (Льон. птд.), 1987, с. 30-33.